

Ime:	
Razred/Godina:	

Standardizirani prema kompetencijama orijentirani pismeni
ispit zrelosti / ispit zrelosti te diplomski ispit

7. svibnja 2015.

Hrvatski

Vrlo štovani kandidat! Vrlo štovana kandidatkinja!

U okviru ove klauzure pred Vama su ukupno tri tematska paketa s po dvije zadaće. Odaberite jedan od tri tematska paketa i obradite obje zadaće uz odabranu temu.

tematski paketi	zadaće (zadani broj riječi)	tekstni prilozi
1. Biti drugačiji	interpretacija (360 do 440 riječi)	1 književni tekst
	pismo čitatelja (360 do 440 riječi)	1 informativni tekst 1 novinski članak
2. Zdrav život	komentar (360 do 440 riječi)	1 informativni tekst
	otvoreno pismo (360 do 440 riječi)	1 novinski članak
3. Obrazovanje	preporuka (405 do 495 riječi)	1 informativni tekst
	analiza teksta (315 do 385 riječi)	1 informativni tekst

Za obradu Vam stoji na raspolaganju 300 minuta radnog vremena.

Zadaće se mogu obraditi neovisno jedna od druge.

Koristite plavu ili crnu kemijsku olovku ili pero koje nije moguće izbrisati.

Koristite isključivo papir koji ste dobili od nas. Sve što piše na listićima a nije precrtano ubraja se u ocjenjivanje. Precrtajte sve bilješke na papiru.

Napišite na svaki list papira svoje ime i broj stranice u tekućim brojevima. Navedite broj odabranog tematskog paketa i naslov dotične zadaće.

Ukoliko radite kompjurom, uredite prije početka priglavljeni redak u kome piše vaše ime i broj stranice.

Kao pomoćno sredstvo dozvoljeni su tiskani a ako radite kompjurom i elektronski rječnici. Nije dozvoljeno korištenje programa za samokorekciju, (tiskanih ili online dostupnih) enciklopedija ili elektronskih informacijskih izvora.

Uz bilježnicu morate predati i sve dodatne listove papira koje ste koristili.

Vaš se rad ocjenjuje prema sljedećim kriterijima:

- sadržaj
- tekstna struktura
- stil i izražaj
- normativna jezična ispravnost

Puno uspjeha!

Tema 1: Biti drugačiji

Zadatak 1

Bijela vrana

Napišite interpretaciju!

Situacija: U okviru pismene mature iz hrvatskoga jezika trebate pokazati svoju sposobnost analiziranja i interpretiranja književnih tekstova.

Pročitajte kratku priču *Bijela vrana* Zlatka Tomičića (tekstni prilog 1).

Napišite **interpretaciju** uzimajući u obzir sljedeće smjernice:

- Sažmite svojim riječima najvažnije događaje iz priče!
- Istražite razvoj glavnoga lika od dolaska u grad do njegovog prilagođavanja gradskim zakonima!
- Protumačite priču i potkrijepite svoje tvrdnje citatima ili parafrazama iz priče!

Napišite 360 do 440 riječi! Jasno označite odlomke!

Zlatko Tomičić: Bijela vrana (1965)

Došao sam u jedan grad i veoma se začudih onome što sam ugledao: svi su ljudi stajali na glavi. Kad spaziše mene, povikaše: „Gle ovog, hoda nogama!“ i cijeli mi se grad stane smijati. „Pazi budala“, rekoh. „Njima je smiješno kako hodam. A jedino ja ovdje hodam prirodno. Smiju mi se. Tko je vidio stajati na glavi?“

„Tko je vidio hodati na nogama“, vikali su pak oni za mnom a meni je bilo neugodno, jer njih je bilo tako mnogo. Zamislih se: zar nisam ja u pravu? Čovjeku su od prirode date noge da na njima stoji a ne glava. Zbog čega bi onda bilo neobično hodati nogama?“ Nisam mogao riješiti taj problem, no prestadoh se smijati stanovnicima grada što hodaju glavom. Ali se oni nisu prestali smijati meni. Njihov smijeh bio je svaki dan sve nepodnošljiviji. Postao sam pravo ruglo. Svakodnevno su se okupljali oko mene i gledali me u čudu. „Kako samo izdrži ovako dugo na nogama?“ pitali su se međusobno. Onda su se obraćali meni: „Oduvijek hodaš ovako?“ „Oduvijek“, odgovorio sam tužno ja. Oni su vrtjeli glavama: „Čudan svat.“

Gradska djeca, trčeći glavom, pratila su me iz dana u dan i vikali: „Evo onoga što stoji na nogama a ne hoda glavom!“ Nisam se smio pojaviti na prozoru, odmah se pred kućom okupljala svjetina. Počeli su s vremenom na mene bacati i trulo povrće, grude blata ili mi pijesak prašiti u oči, toliko sam im bio mrzak. Umjesto da su se stali na mene navikavati oni bijahu sve netrpeljiviji. Očito su me sve više mrzili. Nisam znao što da činim.

Jednog dana pade mi na pamet: možda su oni u pravu a ne ja? Čudio sam se kako mi se ta misao nije već prije javila. Dugo sam razmišljao ali se nisam mogao odlučiti. Bio sam jamačno kukavica. Još uvijek sam se kolebao u tome tko je u pravu: oni ili ja, ali prije nego li sam to riješio, promijenio sam način hoda i odmah mi je bilo bolje. Pokorio sam se gradu i time dokazao da sam pristojan i normalan građanin. Počeo sam i ja hodati na glavi i otad me više nitko ne dira. Živim u savršenom miru i potpunoj sreći, a svoje uvjerenje o ljepoti nožnog hoda, kojeg, čini se, još nisam napustio dakako da nikome ne povjeravam. Nitko mi se više ne ruga i nitko me ne grdi. Nisam gladan, imam novaca za sapun, pa se često kupam, a opskrbljen sam i ogrjevom. Sad imam čak dvije košulje. Čini mi se da će me ubrzo zateći razne počasti. I red je! Postao sam konačno ravnopravan građanin ovoga grada, ozbiljan, pun poštovanja prema gradskim zakonima.

Izvor: Tomičić, Zlatko (1965.). Bijela vrana, bajke. Sisak: Zlatko Tomičić. Str. 15–18.

Objašnjenje riječi:

čudan svat – komischer Vogel

netrpeljiv – unverträglich

ogrjev – Brennmaterial

ruglo – Gespött, Spottbild

jamačno – zweifellos

DODATNE INFORMACIJE:

Zlatko Tomičić rođen je 26. svibnja 1930. u Zagrebu gdje je i umro 16. lipnja 2008. Hrvatski je književnik, publicist, nakladnik i pjesnik.

Tema 1: Biti drugačiji

Zadatak 2

Nadarena djeca

Napišite pismo čitatelja!

Situacija: Već pola godine imate novoga, puno mlađega suučenika u razredu. Budući da je posebno nadaren, smio je preskočiti tri razreda pa sada ide s Vama u školu. To je razlog zašto ste s velikim zanimanjem pročitali članak Lejle Karijašević na internetu u kojem govori o nadarenoj djeci. Pošto Vas ova tema sve više zanima, odlučili ste napisati svoje mišljenje o članku u pismu čitatelja.

Pročitajte članak s interneta *Nadareno dijete* (tekstni prilog 1) i novinski članak *Ima 16 godina, medalje za svoje izume i želi biti veći od Nikole Tesle* s internetskog izdanja *Jutarnjeg lista* (tekstni prilog 2).

Napišite **pismo čitatelja** uzimajući u obzir sljedeće smjernice:

- Prikažite čitateljima internetske stranice „Odgoj.com“ što Vas je potaknulo da napišete pismo!
- Objasnite u čemu se slažete odnosno ne slažete s autoričnim tvrdnjama o nadarenoj djeci!
- Prosudite na temelju tekstova i svojega iskustva prednosti i nedostatke koje imaju visoko nadarene osobe!

Napišite 360 do 440 riječi! Jasno označite odlomke!

Nadareno dijete

(Lejla Karijašević)

Nadareno dijete je dijete koje ima natprosječne sposobnosti i specifične osobine ličnosti. Važnu ulogu u rastu, razvoju, odgoju nadarene djece imaju roditelji, odnosno porodica nadarenog djeteta. [...] Ističe se potreba da roditelji pruže poticajno, stimulativno, obogaćeno okruženje svome djetetu kako bi razvilo svoje potencijale, ali i pozitivne osobine ličnosti, sliku o sebi, samopoštovanje. Nadareno dijete ima specifične karakteristike i osobine ličnosti i zbog toga odgojno djelovanje roditelja može biti izuzetno teško i zahtjevno.

Ta se djeca ne uklapaju u naša uobičajena očekivanja, ni po ponašanju, a često ni po uspjehu u školi. Istraživanja pokazuju da ona imaju i najveće probleme socijalne prilagodbe. Tjelesno i emocionalno su djeca, a umno odrasle osobe. To je golem problem, jer trebaju poseban obrazovni program i individualizirani pristup, a u Hrvatskoj ništa od toga nema. Po Europi, čak i u istočnim zemljama, postoje škole za darovitu djecu. Slovenija već 15 godina stipendira darovite, trenutno čak 7500 djece, a mi imamo jedva 30-ak takvih stipendija, a programi rada s darovitom djecom tek su u povojima. [...]

Najveći problem je educirati učitelje koji će se baviti iznadprosječno nadarenom djecom [...]. Oni uče brže i na kvalitativno različit način. Kad ih nešto zanima, treba im minimum pomoći ili potpore odraslih, veći dio vremena uče samostalno. Otkrivanje novog uzbudljivo im je i motivirajuće, stalno ih tjera da idu korak dalje. Zbog nestimulirajućeg programa, darovita djeca nerijetko se dosađuju u školi. [...] Veliki su radnici i postavljaju si visoke i dalekoročne ciljeve. Često već u vrlo ranoj dobi znaju što će biti u životu. Pri tome treba pridavati pažnju i drugoj strani medalje tj. nerealistična očekivanja okoline od darovitog djeteta da bude i emocionalno i socijalno natprosječno razvijeno.

Kakvi su vunderkindovi?

Po definiciji su kreativni. Često samostalno pronalaze nova pravila u području kojim ovladavaju i nove, osebujne načine rješavanja problema unutar tog područja. Odbijati će instrukcije odraslih jer žele naći svoju vlastitu strategiju. [...]

Daroviti se nerijetko lošije prilagođavaju društvenim konvencijama – bilo zato što ih ne primjećuju, bilo zato jer žele naći svoju vlastitu strategiju. Darovita djeca jasnije uočavaju i brže osvješćuju nekompetentnost roditelja ili pedagošku nedosljednost nastavnika – te zarana sumnjaju u autoritete.

Nezainteresirani su za pojedinosti, neorganizirani i neuredni u stvarima koje smatraju nevažnima.

Na glupost reaguju bez strpljenja koje donosi zrelost i mudrost, tuđe greške ispravljaju napadno i nemilosrdno, čak i kad je riječ o učiteljima i profesorima. U stanju su odbiti kritiku, ako je smatraju neargumentiranom, a svoje učitelje mogu kritizirati ako uoče da su od njih u nekom području sposobniji. [...]

Daroviti su introvertirani i usamljeniji od prosječnih. Imaju malo kontakata s vršnjacima, radije komuniciraju sa starijima od sebe. Zbog svega toga, darovita djeca gotovo u pravilu nisu miljenici niti svojih vršnjaka, niti svojih nastavnika, a u socijalnoj izolaciji kojoj su izložena razvijaju posebnu i povećanu osjetljivost i emocionalnu nestabilnost. [...] Zbog njihovog razvijenijeg apstraktnog mišljenja i „neuobičajenih“ interesa [...] vršnjaci često ih ne razumiju i teško slijede, a starijoj djeci najčešće nisu socijalno zanimljiva ili nisu emocionalno dorašla. Traže poticajnije društvo ili trebaju samoću da bi razvijali svoje talente. [...]

Različita istraživanja, provedena u svijetu ali i u Hrvatskoj, pokazala su kako i tzv. neprihvatljivo ponašanje kod djece - velikim dijelom ovisi o (ne)zadovoljenju njihovih specifičnih potreba kao i prevelikim očekivanjima koje okolina pred njih postavlja.

Izvor: http://www.odgoj.com/index.php?option=com_content&view=article&id=213:nadareno-dijete-u-porodici&catid=45:edukacija-roditelja [5.9.2011.], skraćeno.

Objašnjenje riječi:

dijete u povoju – Wickelkind

nedosljednost – Inkonsequenz

Ima 16 godina, medalje za svoje izume i želi biti veći od Nikole Tesle

(Goran Penić)

Iako bi već sada otvorio svoju tvrtku, mama kaže da mora prvo završiti školu. Za sada „samo“ razmišlja o proizvodnji i prodaji struje [...].

Kada su supružnici Vesna i Goran Herljević još prije 13 godina gledali tada trogodišnjeg sina Tina kako umjesto njegovim godinama primjerenijeg crtanja kućica u cvijeću proučava svoju shemu funkcioniranja solarnih kolektora na krovu njihove kuće [...] i crta maskotu koju je nazvao „Žaruljko“, shvatili su da je njihov jedinac poseban i da nije nimalo nalik drugoj djeci. Tinu obične igračke nikada nisu bile zanimljive. Njega su već odmalena

privlačili elektromotori, obnovljivi izvori energije i telekomunikacije, a dok su se druga djeca igrala s autićima, on je vrijeme provodio slažući svoje izume. Prva knjiga koju je s tri godine pročitao bila je enciklopedija „Svijet oko nas“, a još je u vrtiću shvatio da Teslin način daljinskog prijenosa energije nema ekonomske logike.

Mladi vunderkind s Trešnjevke, reinkarnacija slavnog izumitelja Nikole Tesle, kako mu tepaju roditelji, danas ima 16 godina i učenik je matematičke gimnazije, a upravo se vratio s međunarodnog natjecanja Arhimed u Moskvi, gdje je [...] osvojio srebrnu medalju za izum solarnog tracking sustava.

To je sustav solarnog kolektora koji se automatski okreće prema

položaju sunca i na taj način iskorištava njegovu energiju 60 posto više od običnih ćelija. [...]

- Jednostavno mi nešto padne na pamet, onda malo istražujem o tome, pročitam nekoliko stručnih knjiga i to je to – skromno će Tino, koji je u svom mladom životu do sada pročitao već više od tisuću enciklopedija i stručnih knjiga, među kojima najčešće one s naslovom „Sam svoj majstor“.

U stilski dotjeranom stanu u kući gdje sretno živi s roditeljima, dizajnerima interijera, jedna prostorija na najgornjem katu posebno se izdvaja – tavan je Tinov mali čudesan svijet u kojem je on potpuni gospodar i tamo se rađaju njegove genijalne ideje. [...]

Izvor: <http://www.jutarnji.hr/ima-16-godina--medalje-za-svoje-izume-i-zeli-biti-veci-od-nikole-tesle/704924/> [4.9.2011.], skraćeno.

Objašnjenje riječi:

ćelija – Zelle

DODATNE INFORMACIJE:

Nikola Tesla (1856. – 1943.), znanstvenik i izumitelj. Izumio je okretno magnetsko polje i višefazni sustav izmjeničnih struja (Wechselstrom).

Tema 2: Zdrav život

Zadatak 1

Zašto su i mladi ljudi sve deblji?

Napišite komentar!

Situacija: U internetu ste pronašli zanimljiv tekst dok ste istraživali za školske novine. Taj tekst Vas je potaknuo da napišete komentar za školske novine u kojima se redovito diskutiraju teme vezane uz školstvo.

Pročitajte tekst s interneta *Cijena sjedenja: Zašto su i mladi ljudi sve deblji?* od 21. lipnja 2012. (tekstni prilog 1).

Napišite **komentar** uzimajući u obzir sljedeće smjernice:

- Sažmite ukratko najvažnije informacije iz teksta!
- Objasnite informacije i izjave iz teksta na temelju svojega osobnoga iskustva!
- Iznesite svoje mišljenje o važnosti nastave tjelesne i zdravstvene kulture i obrazložite zašto tako mislite!

Napišite 360 do 440 riječi! Jasno označite odlomke!

Cijena sjedenja: Zašto su i mladi ljudi sve deblji?

(tportal.hr)

Šokantni rezultati istraživanja pokazuju da današnja djeca u dobi od osam do deset godina provode manje od 20 minuta dnevno baveći se nekom fizičkom aktivnošću. Znanstvenici upozoravaju da bi rizik ovakvog nezdravog načina života mogao rezultirati presedanom u kojem bi ove mlade generacije mogle biti prve koje će živjeti kraće od svojih roditelja.

Mnoge mlade djevojke vježbaju samo 17 minuta dnevno, pokazuju rezultati istraživanja Sveučilišta u Newcastleu. Dječaci prolaze samo nešto bolje, jer su u dobi od osam do deset godina aktivni 24 minuta dnevno.

Šokantne su brojke ispod preporučenih sat vremena vježbanja dnevno i sugeriraju da je zdravlje mladih generacija ozbiljno ugroženo, budući da im je gledanje TV-a ili igranje na računalu draže od nogometa, graničara i školica.

Istraživanje je pratilo 508 djece školskog uzrasta u dobi od osam do deset godina i njihove fizičke aktivnosti. Pokazalo je da današnja djeca provode malo vremena u trčanju, skakanju preko konopa ili plesanju.

Samo četiri posto svog vremena u budnom stanju, odnosno 20 minuta dnevno, djeca provode baveći se fizičkom aktivnošću.

„Budući da je poznato koliko je važna fizička aktivnost u održavanju dobrog zdravlja, očito je potrebno da naša djeca budu aktivnija“, komentirao je voditelj istraživanja dr. Mark Pearce za Daily Mail. Zabrinjava ga i što su djevojčice puno manje aktivne od dječaka.

Prethodne su studije pokazivale da mnoge djevojke izgube interes za sport u tinejdžerskim godinama, ali se nije znalo da entuzijazam gube već s osam ili deset godina. Dr. Pearce misli da je moguće rješenje poticanje mladih djevojaka prema širem spektru sportova, što bi se moglo dogoditi kroz nastavu sporta u školama.

Gotovo trećina mladih Britanaca u dobi između 2 i 15 godina debela je ili pretila, tvrde stručnjaci koji upozoravaju da sjedeći stil života i nezdrava prehrana predstavljaju rizik da bi to mogla biti prva generacija koja će umrijeti u ranijoj dobi nego njihovi roditelji.

Smjernice javnog zdravstva kažu da bi djeca u dobi između 5 i 18 godina trebala provesti barem jedan sat dnevno u fizičkim aktivnostima umjerenog ili visokog intenziteta. Trebali bi također tri puta tjedno raditi vježbe koje jačaju miškulaturu i kosti, poput preskakivanja, gimnastike i trbušnjaka. Odrasli bi trebali biti aktivni barem 30 minuta najmanje pet dana tjedno.

Izvor: <http://www.tportal.hr/lifestyle/zdravlje/200592/Zasto-su-i-mladi-ljudi-sve-deblji.html> [7.8.2012.]

Objašnjenje riječi:

presedan – Präzedenzfall, Musterfall

sugerirati – suggerieren, beeinflussen, jem. etwas einreden

graničar – Völkerball

školica – bekanntes Hüpfspiel, im Dt. als „Himmel und Hölle“ bekannt

konop – Seil, Leine

pretio, -ila, -ilo – fett, beleibt

Tema 2: Zdrav život

Zadatak 2

Nezdrava školska prehrana

Napišite otvoreno pismo!

Situacija: U dnevnim novinama pročitali ste članak o nezdravoj školskoj prehrani što vas je potaknulo da se u otvorenom pismu obratite vlasnicima školskih kuhinja.

Pročitajte novinski članak *Nezdrava školska prehrana: Za ručak pizza, ćevapi ili mesni doručak* iz *Jutarnjeg lista* od 13. ožujka 2006. (tekstni prilog 1).

Napišite **otvoreno pismo** i uzmite u obzir sljedeće smjernice:

- Prikažite pomoću informacija i primjera iz teksta te vlastitog iskustva problem zdrave prehrane u školi!
- Razmotrite mogućnosti poboljšanja školskih jelovnika!
- Apelirajte na vlasnike školskih kuhinja kako važna je zdrava prehrana u školama!

Napišite 360 do 440 riječi! Jasno označite odlomke!

Nezdrava školska prehrana: Za ručak pizza, ćevapi ili mesni doručak

(I. Kalogjera-Brkić i G. Jureško)

Hrana koju u školama konzumiraju hrvatski učenici sve je sličnija onoj iz fast fooda. Ćevapi, hamburger, prženi krumpirići, pizza i hot dog samo su neki od nezdravih proizvoda na kojima se u mnogim školama temelji školska prehrana.

Da se hrvatski školarci hrane loše i nekvalitetno, stručnjaci upozoravaju već godinama. Još 1999. Ministarstvo zdravstva i Hrvatski zavod za javno zdravstvo donijeli su dokument pod nazivom Hrvatska prehrambena politika u kojem se ističe i važnost osiguravanja zdrave prehrane učenika u školama, no i dalje se u školama jede nezdravo.

Povrće jednom mjesečno

Što sve jedu djeca, najbolje svjedoče sami školski jelovnici. U Osnovnoj školi Ante Kovačića u Zlataru samo se jednom mjesečno jede povrće, jednom je tjedno na meniju mliječni obrok (voćni jogurt i pecivo ili kakao i linolada), a ostatak tjedna namijenjen je brzoj hrani: jedan dan su čaj i sendvič, drugi dan hot dog ili pizza, a treći hamburger ili burek. [...]

Prema rezultatima istraživanja Hrvatskoga zavoda za javno zdravstvo, zbog loše prehrane

prekomjernu tjelesnu težinu ima 11 posto školske djece u dobi od sedam do 15 godina. Mr. Katica Antić iz Odjela za prehranu HZJZ-a istaknula je kako je u prehrani djece sve više rafiniranih namirnica i praznih kalorija koje se unose slasticama i pecivom.

Upozorila je da se prehrambene navike stječu kod kuće, a roditelji često nisu svjesni da loš izbor namirnica rezultira debelom djecom i debelim odraslim ljudima. Kao primjer, navela je škole u Kloštar Ivaniću i Klinča Selu gdje roditelji zahtijevaju da se djeci u školskom obroku umjesto kuhane hrane daje sendvič! [...]

Kao posljedica nepravilne prehrane mogu se razviti i razne kronične bolesti (srčane bolesti, povišeni tlak, šećerna bolest). Gojaznost je važan čimbenik u nastanku poremećaja psihičkog zdravlja, posebice u razdoblju adolescencije.

Što o hrani u školama kažu stručnjaci

Djeca bi za objed trebala jesti jela od mesa, povrća, ribe i žitarica, ističe se u smjernicama za cjelovit pristup unapređenju školske prehrane koje su izradili stručnjaci iz HZJZ-a.

Nadalje, na školskom bi se jelovniku za ručak svaki dan morali naći svježe povrće i svježa salata te svježe voće ili sokovi. Dva do tri puta tjedno na meniju bi moralo biti meso, i to jedan do dva puta tjedno perad, a najmanje jednom tjedno riba. Jedanput tjedno trebale bi se jesti mahunarke (grah, leća). Hrana koja se priprema u školskim kuhinjama ne bi smjela sadržavati zaprške, a u pripremi obroka morala bi se koristiti isključivo biljna ulja.

Velika Britanija: Goli kuhar u školama

Za kvalitetnije obroke britanskih školaraca javnom kampanjom na TV kanalu Channel 4 izborio se „Goli kuhar“ Jamie Oliver. Kada je u jednoj od svojih emisija djeci za 40-ak penija trebao pripremiti ručak, taj svjetski poznati kuhar uvidio je da se za taj novac britanskim školarcima nudi isključivo nezdrava hrana, poput prženih krumpirića, hamburgera i smrznutog mesa.

Oliver je o prehrani britanskih školaraca snimio i poseban dokumentarac, a lavina koju je pokrenuo kulminirala je 2005. godine peticijom s 271 tisućom potpisa predanom premijeru Tonyju Blairu. Nakon toga je britanska vlada povećala sredstva

za prehranu školaraca, a u suradnji s nutricionistima izrađeni su i novi školski jelovnici. Zadovoljan postignutim, Oliver je izjavio da su promjene došle sa zakašnjenjem od

20-ak godina. Hrvatska, nažalost, još nema svog Jamieja Olivera koji bi se izborio za zdraviju prehranu učenika u školama. ■

Izvor: <http://www.jutarnji.hr/template/article/article-print.jsp?id=22458> [7.8.2012.], skraćeno.

Objašnjenje riječi:

rafiniran – raffiniert, gereinigt

slastica – Süßigkeit

gojaznost – Beileibtheit, Dicke

čimbenik – Faktor

adolescencija – Adoleszenz, Jugendalter

zapržak – Einbrenn

kulminirati – kulminieren, gipfeln

nutricionist – Ernährungsexperte

linolada – Nutella

HZJZ – Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tema 3: Obrazovanje

Zadatak 1

Obrazovanje kod kuće

Napišite preporuku!

Situacija: Vaši će se susjedi uskoro preseliti u Kanadu. Razmišljaju o tome hoće li svojega šestogodišnjega sina obrazovati kod kuće ili će ga upisati u školu. Pitaju Vas što biste Vi na njihovom mjestu odlučili.

Pročitajte članak s interneta *Obrazovanje kod kuće?* od 20. studenog 2012. (tekstni prilog 1).

Napišite **preporuku** uzimajući u obzir sljedeće smjernice:

- Prikažite što mislite o tome da Vas susjedi uključuju u svoju odluku o pitanju hoće li se njihov sin obrazovati u školi ili kod kuće!
- Istražite prednosti i nedostatke obrazovanja kod kuće i u školi!
- Dajte sažetu i vjerodostojnu preporuku o tome pruža li obrazovanje kod kuće više ili manje mogućnosti za učenje i razvoj djeteta!

Napišite 405 do 495 riječi! Jasno označite odlomke!

Obrazovanje kod kuće?

(Sonja Curi)

[...] U nekim zemljama kao što su npr. SAD, Engleska, Kanada i Australija roditelji prije nego li dođe vrijeme za upis djece u školu, mogu odlučiti hoće li ih možda sami školovati kod kuće.

Iako je obavezno školovanje propisano u gotovo svim razvijenim zemljama, u nekima zakon dopušta i mogućnost da roditelji preuzmu obrazovanje potpuno u svoje ruke, što je poznato i pod nazivom obrazovanje kod kuće [...].

Kao razloge za, roditelji često navode sumnje vezane za tradicionalno školsko okruženje ili pak imaju prigovore na sadržaj gradiva koje se u državnim školama uči. Mnogi od njih se za to odlučuju i zato što žive u izoliranim ruralnim područjima ili često sa svojom djecom putuju. Također, roditelji iznimno talentirane djece, koja se određenom aktivnošću, poput glume ili sporta, započnu ozbiljno baviti još od rane dobi, odlučuju se za ovaj oblik školovanja u kojem im pomažu i razni tutori. Kao i u školi, učenje kod kuće se provodi po izabranim programima koji često prate nastavni sadržaj redovnih školskih institucija.

U novije doba također se za potrebe školovanja iskorištava internet, odnosno online učenje, koje roditeljima i djeci omogućava pristup različitim nastavnim materijalima, kao što su testovi, online poduke, obrazovne igre i slično. Nakon završetka srednjeg stupnja obrazovanja, učenici koji su na ovakav način stjecali znanje mogu se upisati na fakultete na kojima polažu testove za procjenu znanja, a kojima moraju predložiti i pisani materijal o naučenom gradivu.

Postoje i škole koje izvode tzv. školovanje na daljinu, gdje djeca od škole dobiju potrebni nastavni materijal koji potom kod kuće s roditeljima sami obrađuju. Škola im također šalje testove te tako na kraju godine dobiju i svjedodžbu o završenom razredu.

U SAD-u je u zadnje vrijeme sve više fakulteta voljno prihvatiti nove studente koji su školovani kod kuće, a među njima su i poznata sveučilišta poput Harvarda, Stanforda i Princetona.

No, ovakav način školovanja često je i kritiziran od strane obrazovnih stručnjaka koji tvrde da se njime ne može steći dovoljna količina znanja kao redovnim školovanjem te da djeca koja ne pohađaju škole mogu imati problema sa socijalizacijom te nedostatkom prilika koje su dostupne njihovim školskim kolegama.

U Hrvatskoj ovakav način obrazovanja još uvijek nije moguć, ali u susjednoj Sloveniji je dopušten te je broj djece koja se školuju kod kuće u porastu. U nekim zemljama poput Njemačke, obrazovanje kod kuće je pak strogo zabranjeno. [...]

Izvor: <http://www.teen385.com/savjeti/skola-posao/dvoboj-obrazovanje-kod-kuce> [24.2.2013.], skraćeno.

Objašnjenje riječi:

ruralno – ländlich

Tema 3: Obrazovanje

Zadatak 2

Dječaci i škola

Napišite analizu teksta!

Situacija: U okviru pismene mature iz hrvatskoga jezika trebate pokazati svoju sposobnost analiziranja tekstova.

Pročitajte članak s interneta *Dječaci i škola* (tekstni prilog 1).

Napišite **analizu teksta** uzimajući u obzir sljedeće smjernice:

- Navedite svojim riječima glavne misli teksta!
- Istražite strukturu i jezik teksta, te autorove argumentacije!
- Provjerite na osnovi tekstnog priloga postoji li povezanost između određenih nastavnih oblika i zanimanja dječaka za nastavu!

Napišite 315 do 385 riječi! Jasno označite odlomke!

Dječaci i škola

(dr. sc. Vladimira Velički)

Unutar brojnih studija i analiza europskih školskih sustava, u Njemačkoj je nedavno provedeno istraživanje o školskom uspjehu djece. Prema tom istraživanju dječaci predstavljaju velike gubitnike u školskom sustavu. Znatno češće od djevojčica oni napuštaju školu, češće idu na instrukcije i u manjem broju od djevojčica završavaju srednju školu s maturom. Međutim, isto tako je iz istraživanja vidljivo da nisu ugroženi svi dječaci, već prije svega oni koji potječu iz slabijeg socijalnog miljea i iz razorenih ili neskladnih obitelji. Razloge tomu stručnjaci vide između ostaloga i u činjenici da je mnogo manje muškaraca među odgojiteljima i učiteljima te da obrazovnim sustavom dominiraju žene.

Uzroke takve situacije možemo tražiti u lošoj plaćenosti tih poslova te u skladu s time lošem socijalnom statusu. Dječaci u promijenjenom svijetu, posebno u svijetu s velikim brojem disfunkcionalnih obitelji, trebaju nove uzore. Ti uzori mogu biti i učitelji. Međutim, ne može svatko samo zato što je muškog ili ženskog spola automatski postati i identifikacijski model. Oslanjanje na stereotipne interese dječaka ili djevojčica također ne vodi uspjehu. Učenicima obaju spolova valjalo bi pokazati raznolikost mogućnosti. Što veća bude ponuda, to je više mogućnosti da svako dijete nađe svoj identifikacijski model. Osim toga, istraživačka nastava te nastava orijentirana na djelovanje /akciju, koja mnogim dječacima više odgovara, u školama još uvijek nije dovoljno ili čak nije nikako zastupljena.

Dječaci bi trebali imati priliku iskušati naučeno u svakidašnjici, prepoznati i upoznati svoje granice, susresti se s uzorom prema kojem će se orijentirati. Prije svega ovdje valja naglasiti ulogu oca kao sudionika u odgoju djeteta. Očevi koji aktivno sudjeluju u svakodnevnom životu obitelji pripomažu tome da dječaci svoju ulogu ne dožive jednodimenzionalno. Budući da navedeno može biti neostvarivo, preostaje ipak još mnogo toga što se za dobrobit dječaka može učiniti. Roditelji bi od malena dječake trebali povezati s mogućim muškim uzorima. To mogu biti djedovi, ujaci ili stričevi, ili pak treneri ili voditelji raznih slobodnih aktivnosti. Danas je više nego ikada bitno pružiti im mogućnost orijentiranja prema nekome, tko ima iskustvo kvalitetnog autoriteta i vodstva. Ne smijemo zaboraviti ni činjenicu da dječaci po svojoj prirodi i svojim predispozicijama trebaju više kretanja, a, nažalost, sve više vremena provode pred televizijom ili u virtualnom svijetu. To je također jedan od razloga sve češće nezainteresiranosti za školsko učenje [...].

Izvor: <http://www.inoptimum.com/2011/08/02/djecaci-i-skola/> [13.7.2013.], skraćeno.

Objašnjenje riječi:

instrukcija – Nachhilfeunterricht

razoren – zerstört

disfunkcionalan – nicht intakt

stereotipan – klischeehaft

zornost – Anschaulichkeit

predispozicija – Anlage

